

*Яровий Д.**

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ АЗІЇ В КОНТЕКСТІ СИСТЕМИ РЕГІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Центральна Азія не є прикладом регіону з розвиненим інформаційним суспільством. Цей проблемний регіон не належить до лідерів промислового виробництва, не випереджає своїх сусідів за економічними показниками. Проте застосування в ньому інформаційних технологій є не суто формальним процесом та має певні здобутки на шляху свого впровадження.

Існує сценарій розвитку подій в Центральній Азії, що умовно називається «Великий Шовковий Шлях». Він найбільше відповідає національним та регіональним інтересам, і в розвитку цього сценарію закладені основні перспективи розвитку. Цей сценарій полягає у становленні Центральної Азії як комунікаційного та інформаційного вузла. Якщо дивитися на регіон з цієї точки зору, Казахстан і Узбекистан поступаються лідерськими позиціями на користь Киргизстану [1,2].

Киргизстан має стратегічне розташування в Центральній Азії, і його керівництво має плани щодо перетворення республіки на транспортно-комунікаційний та сервісний центр регіону, транзитній ворота між Китаєм та Європою. Інша амбітна ціль киргизької влади – Киргизстан як регіональний центр інформаційно-комунікаційних технологій. В цьому напрямку розроблена модельна програма «Інформаційно-комунікаційні технології для розвитку», що стає основою для інтеграції країни у світову спільноту. За активного сприяння Японії в державі створено центр інформаційних технологій, що має дати імпульс створенню інформаційного суспільства [3].

У 2009 році на Алматинській міжнародно-практичній конференції «Нові інформаційні технології в освіті» було розглянуто програму діяльності ЮНЕСКО в сфері освіти та інформаційно-комунікаційних технологій в Центральній Азії. Міжнародні організації виявили зацікавленість процесами інформатизації в регіоні і досі надають підтримки регіону в розвитку інформаційної сфери та її впливу на регіональну безпеку [4].

Згідно з основоположним документом, органом, який опікується проблемами побудови та розвитку інформаційного суспільства, є Координаційна рада з розвитку комп'ютеризації та інформаційно-комунікаційних технологій. Діяльність Ради де-факто носить регулюючий характер в сфері інформації та комунікації. Серед задач, які виконує Рада, доцільно виділити «забезпечення узгодженої політики і спільної участі органів державного управління, приватного сектору та громадських організацій при виконанні програм розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, формуванні та розвитку національної інформаційної інфраструктури».

В Узбекистані, наприклад, створена Асоціація підприємств і організацій інформаційних технологій по консолідації зусиль державного і приватного сектора для прискореного розвитку ІКТ. Нині її членами стали десятки провідних компаній ІТ-ринку регіону. Нею створено також центр компетенції з електронного урядування, який на безоплатній основі покликаний надавати компаніям-партнерам умови для просування їх

* студент 4 курсу спеціальності «міжнародна інформація» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: доц. Андреева О.М.

товарів і послуг в області електронного управління, здійснювати наукові дослідження, проводити пропагандистську роботу з розповсюдження ідей становлення інформаційного суспільства [2].

Щороку в регіоні проводиться тиждень інформаційно-комунікаційних технологій InfoCom, що організовується спільно з Програмою розвитку ООН в особі Проекту «Політика ІКТ». Тиждень охоплює ряд заходів. У їх числі виставка «ІСТЕхро», Національний саміт з інформаційно-комунікаційних технологій та інші [5].

Активно підвищуються виробничі потужності підприємств, впроваджуються новітні техніка і технології. Система телекомунікацій регіону має прямі міжнародні канали з виходом на 180 країн світу, при цьому використовуються волоконно-оптичні та супутникові системи. Проте ряд об'єктів інфраструктури є морально або фізично застарілими, оновлення відбувається лише на папері, оскільки бюрократизм та відписки є сумнозвісною традицією центральноазійських країн з радянських часів [6].

Сформоване конкурентне середовище дозволило значно збільшити кількість операторів і провайдерів послуг Інтернету, а також пунктів колективного доступу до всесвітньої павутини. При цьому проблема регулювання Інтернету залишається досить гострою. Частково підходи до її вирішення закладені в діючі програми або позначені в усних висловлюваннях офіційних осіб. При цьому обмеження доступу до сайту Facebook, накладене владою Узбекистану 22 жовтня 2010 року, взагалі викликає подив і сумнів і ставить під питання всі декларації офіційного керівництва країни про побудову інформаційного суспільства [7].

За оцінками експертів Програми розвитку ООН, з точки зору створення умов для розвитку сучасних інформаційних технологій картина в регіоні досить нерівномірна. Експерти відзначають позитивну тенденцію активізації цієї діяльності. Проте програми розвитку сучасних інформаційних технологій можна вважати релевантними, проте їх формуванню не передують проведення оцінки готовності та прийняття національної стратегії і недостатній ступінь координованості [3].

Таким чином, посилення міжнародного співробітництва може в середньостроковій перспективі поліпшити цю ситуацію. Для посилення інтеграційних процесів у сфері інформаційно-комунікаційних технологій необхідно посилити взаємодію між науково-практичними установами та сферою бізнесу в галузі обміну інноваційними розробками та досвідом.

Попри консервативну та субавторитарну політику по відношенню до власних громадян, країни Центральної Азії впевнено демонструють готовність до розвитку ІТ-бізнесу та сучасних інформаційних технологій, і це може стати важелем побудови інформаційного суспільства в країні.

Література

1. Концепция информационной безопасности Республики Казахстан [Електронний ресурс]: Інтернет-портал «Право и СМИ в Центральной Азии» – Режим доступу до матеріалу: <http://www.medialawca.org/document/-1234>
2. Концепция развития информатизации в Республике Узбекистан [Електронний ресурс]: Інтернет-портал «Право и СМИ в Центральной Азии» – Режим доступу до матеріалу: <http://www.medialawca.org/document/-2718>
3. Протокол № 20 заседания Координационного совета по развитию компьютеризации и информационно-коммуникационных технологий [Електронний ресурс]: Інтернет-портал Координаційної ради з розвитку комп'ютеризації та інформаційно-комунікаційних технологій – Режим доступу до матеріалу: http://ict.gov.uz/rus/normativno_pravovaya_baza/resheniya_oordinaionnogo_soveta/protokol_20.mgr

4. Ерекешева Л. Глобализация и концепция безопасности для ЦентрАзии [Электронный ресурс]: Интернет-портал «Центразия» – Режим доступа до матеріалу: <http://www.centrasia.ru/newsA.php?st=1076626860>
5. Потеева Е. Единое интеллектуально-информационное пространство [Электронный ресурс]: Интернет-портал «Информационно-аналитический центр» – Режим доступа до матеріалу: http://www.ia-centr.ru/public_details.php?id=482
6. Шохзода С. Проблемы региональной безопасности Центральной Азии: внутренние аспекты в теории и на практике [Электронный ресурс]: Интернет-портал «Виртуальная мастерская по исследованию региона Центральная Азия» – Режим доступа до матеріалу: <http://www.centralasia.narod.ru/articles/1.htm>
7. Доповідь «Деятельность и ресурсы ЮНЕСКО в Центральной Азии в сфере образования и информационно коммуникационных технологий» [Электронный ресурс]: Интернет-портал представництва ЮНЕСКО в Центральній Азії – Режим доступа до матеріалу: http://www.unesco.kz/publications/ci/newsletter_ict_edu_ru.doc